

dustevník na skále svatojanské.

Román z pobřeží od Emilie Flygaré Carlenové.

PŘELOŽIL HUGO KOSTERKA.

DÍL I.

Pokračování.

A ustavičně četli v bibli a těšili v nitru, že Bůh Otec a Syn sí- v nich. Nastala loňská zima studená, voda zamrzla a pokud byl led, odvalil Nisse tam, kde dostal áci. Ale uprostřed ledna pro- zilo moře, ovšem nikoliv tak, aby da volně tekla, nýbrž led pukl i několika místech, tak že ubo- íci z Vestrou nemohli odtažit jeb naspět a nikdo k nim. V jiných domcích bylo toho tá- na mále, avšak nikde nebyla íková chudoba, jako v jižní mat- y Nissovy. A právě když nastá- ono velké neštěstí s povolením- du, měli hotovou celou libru ni- , kterou Nisse měl prociat a na- opit za to potraviny. Neměli ničehož v domě. A je- den den podobal se druhému. S- ekým zoufalstvím pozoroval Nis- e zmlátě se sebou kry ledové. V izbě volaly děti hlasitě o chleb- Matka, která již dávno sama hla- lověla, by jim mohla dát jíst, se- síblia hladem a nemohla se hnout s postele.

Nisse nejdříve již celých 24 hodin až si konečně v sousedství vypá- čil čtvrt míry brambor, které chtěl uvařit a rozdělit mezi děti, než se chopí rozhodnutí, které mu stálo tanulo na mysli, ačkoliv ne- věděl jak by si měl při tom počí- nat. A když byl chvíli četl v bibli, vzrostla jeho odvaha do netušené výše. "Nemohu-li jim něčím prospět, mohu alespoň pro ně zemřít!" řekl si v duchu. "Otec zahynul za- chraňuje cizí lidi—já odvažuju se životem pro matku a své sourozence!"

A když byl přinesl tato slova, vzal prkno a lano a odebral se k moři, kdež kry ledové s většími nebo menšími otvory čisté vody mezi sebou ležely a plynuly. S pevným rozhodnutím skočil Nisse na první kru, která se oka- mžitě s ním rozkolébala, při čemž lidé s břehu křičeli naň, že zahy- ne. Avšak Nisse odpověděl jim klidně, že je to stejné, utopit se nebo zhyznout hladem.

A tak položil prkno, které do- sahovalo na druhý kru a lezl po něm, až měl zase pevnou půdu pod nohama. Takovým způsobem dostal se hezký kru na cestě ke Strandu. Ale považ, Georgu, jak bylo ubohému Nissovi, když najednou kusy ledu byly tak dale- ko od sebe vzdáleny, že je žádné prkno dosáhnouti nemohlo.

Stál uprostřed ledového pole a nevěděl si rady. A tu prosi Boha o pomoc a Bůh měl Nisse rád, neboť najednou připlavala jedna kra ke druhé, tak že zase mohl na ně postavit svůj můstek.

Když se takto modlil a přičiňo- val, šel si se den. Jeho tělo bylo zkrvavené mrazem, hlad ho hrozně trápil a několikrát byl již v poku- šení uctiiti konec svému trápení a skočit do vody. Než hned vy- stoupil matka a oba sourozenci a bible otcova jemu před očima, proto si dodával mysli těmito slovy: "Budu se namáhat tak, až už nebudu vědět, co dělám!"

A ještě chvíli vlekl se dál svou cestou. A najednou stál všecyk překvapen: celou zbývající cestou ke Strandu byla širá hladina vodi- ní—neboť vítr v posledních hodina- ch roztránil kry ledové.

Nyní již nemohli Nisse pomýšlet na to, aby se pustil dál, ani aby se vrátil domů. Proto usel na kru ledovou a nechal se jí unášet, kam se jí zlíbilo.

Kra hnala se ku předu a Nisse podřimoval a vzdychal, až najed- nou kra na něco narazila. Rychle vyskočil na nohy, soustředil ví- řerpané síly, aby sebral, co to je, a snad už tušil, Georgu, co spatřil—byl to člun.

"Oh, má Bože, ubohý hoch, jaké máš na pfi tom dojmy!" zvolal Georg, který s vřelým zájmem sledoval vypravování Fannino. "Myslím, že velmi veselé..."

Vyprávěl se do člunu, který před nedávnem se překlátil s rybářem, nedostavím se již na světlo boží. S prknem jako veslem a s novou odvahou v nitru přeploval zbýva- jící část cesty ke Strandu. Ale na- to nikdy nezapomenou, jak vypa- dal, když vylezl z vody. Byl by svým vzržením vynutil slzy i z kamene."

"Nu, a jak to s pomocí boží potom s ním dopadlo? Bylo dru- hého dne moře bez ledů?"

"Ano, na tolik, že sice plavba nebyla bez nebezpečí, avšak že se přece mohla vykonat. Nalozili jsme na malý otcův člun potraviny, určitou zásobu pro každou domácnost. Nisse plakal a smál se stídněv hned radost nad vše- mi těmi dary, hned strachem, aby snad nepřihli pozdě. Následkem

neklidu ani chvíli v noci neusnul a ráno nebyla by ho žádná moc zadržela, aby se nevypravil. Když po té dorazil k Vestrou, bylo by se jeho srdce radostí rozkočilo, neboť matka a děti tak vyslyšeli, že stěžl mohly slézt se slammiku, hned byly osvíceny, když poznaly jeho péči. Nebyly s to dosti blahofečiti tomu hochu."

"Bůh vyslyšel toto blahofeče- ní. Nisse dostal od té doby služ- bu u otce a ukládá si nyní každý druhý pro zimní zásoby matce a dlouho do noci vykonává za malé zpropitné práci za ostatní čeledi- ná a spravuje boty a šaty. A kaž- dou neděli jezdí na Vestrou, čte z bible matce a vyslyšá bratry z toho, čemu se za ten týden naučili ze slabikáře a z katechismu."

"A že ty, Fanny, ulehčujes ná- maha Nissovu, to pozorují na o- čích tvých."

"Nyní už tak ne, neboť nyní mám službu a jsem velmi šťastna, že mohu pracovat pro matku a sourozence, že bych ho nechtěla oloupiť o tu radost, neboť my- slím, že by potom nebyl tak bla- žen. Pouze se starám vždy o to, aby měl vždycky v prázdno- chvilu nějakou práci.... Ale můj ty Bože, Georgu, vždyť máme zrovna před sebou Strand—jak jsme ten čas zamluvili! Byl bys se už dávno vrátil naspět."

"Ovšem už je čas se vrátit! Zí- tra budu celý den u otce, ale po- zítí přijdu na Strand. Pozdra- vuj zatím srdečně ode mne pana otce i matku, milá Fanny!" pravil Georg.

Nyní byl dán Nissovi pokyn, aby přirazil se svým člunem k je- jich. Georg přesedl a po několi- ka následujících poklonách a má- vání rukou rozjely se čluny.

"Byli jsme jistě dvě hodiny na cestě!" řekl Nisse zkomroučen, když seděl s mladou svou velitel- kou a jal se pohybovat vesly ry- chleji, než jak se to dosud dělo. Nisse za pomalého onoho veslo- váni přemýšlel, kolik bot by byl mohl zatím spravit a kolik grošů mohlo mu přibýt.

Fanny odpověděla mu s úsmě- vem: "Eh, nikoliv tak dlouho! Georg ovšem nevesloval tak rychle, ale tu dobu, kterou jsi, Nisse ztratil, lze ještě vynahrádit; požádám ot- ce, aby ti za to zitra večer dal o- dvě hodiny dříve prázdno. A pak ti musím sdělit, že dnes, když jsem urovnávala své zásuvky, na- šla jsem velký, tmavý šátek, který bude se dobře hodit pro tvou mat- ku, můžeš si ho v neděli vzít, až pojedješ zase na Vestrou!"

Nisse stáhl ústa k úsměvu, kte- rý vyjadřoval výmluvně vděčnost jeho.

XIX.

Georg spal teprve několik ho- din, když najednou ozval se z pokoje otcova zvláštní ruch. Letler uklízel v pokoji snaže se dodatí pokojíku vzezení útulo- nosti.

Postel, která mívala rok co den totéž vzezení, byla postlána a ze skříně byla vyndána plstěná po- kryvka, která byla prostejna přes obyčejnou sedenou pokrývku, kte- rou by však Letler za žádnou ce- nu nebyl vymění s jinou, poněvadž pozorovati všechny ty figury vznik- lé vytvářením bavlněných nití, bylo jednou z jeho nevyhnutelných zá- bav. S novou pokrývkou, která ho nemohla tak zaměstnávat, ne- byl by se rozhodně spojil.

Avšak toto nové vyzdobení po- stele mu nepostáčilo; starý písek byl smeten s podlahy a nový byl místo něho naplán. Několik polen bylo vloženo do kamene, aby hraec s kávu přišel do varu a co to kypěl a vařil se, otevřel Let- sler dvěto do bývalého pokoje Ni- colina, který byl stále vyzdoben a uspořádan.

Když byl otevřen okno a vpustil tam čerstvý vzduch, šel připravit snídaní.

Když káva a ostatní bylo při- praveno, byl zavolan Georg, který s nejživějším překvapením pozo- roval tyto změny. Georg byl zce- la přesvědčen, že v těchto malých pozornostech spočívá velký důkaz něžnosti otcovy.

Shledán se s matčinou světnici, s ptákem, květinami a všemi věc- mi, jejich používali, rozchvělo ho tak, že stěžl tlumit bouřící se v něm dojmy. Ale otec položil ru- ku na jeho ramě a řekl blásem pro- čitelně oddanosti: "Budme trpěliví, ona je nám na blízku!"

"Ovšem!" odpověděl Georg a setel sízu, která ho v oku páčila. Vše v tom okamžiku klesl nicméně na pohovku; nebylo mu možno zdolat své pobnutí. Plakal jako dítě....

Později ke dni, když se myslí a dojmů uklidnil, seděl otec se synem v onom pokoji. Georg vypravoval nyní o svých cestách od počátku až do konce a otec ho poslouchal se zřejmou ú- častí.

Když však Georg dospěl k po- slednímu oddílu a poprvé, takřka náhodou, vyslovil čefovo jméno, otřásl se údy Letslerovy zvlášt- ním rozchvěním, které nebyl s to zatajití.

"Cože, tys sloužil pod—pod— ptal se Letsler, a hlas mu selhá- val.

"Ano, otče, pod korunním ka- pitánem von M..."

"Dobře! Myslil jsem o něm, že už šel na pensi—nu a jak se k tobě choval?"

"Stále podle mých zásluh, až jednou poznal..."

"Cože? Co poznal? Tvé jmé- no—ach tak! Lau, mnozí mohou se jmenovat Letslerové... Ale tys býval vždycky prudký, nevázaný mladík, kterýž nikdy neuměl držet jazyk za zuby. Jistě za nějaká neprozřetelnost..."

"Můj otče..."

"Nepovídej nic! Co poznal, stalo se jistě následkem tvých po- šetilých odpovědí..."

"Ale dostal jsem od něho něko- lík zvláštních slibů!"

"Mlč, povídám, mlč! Jsi už tak starý, abys sám sebou chápal, že nikdo nevísi si takové obydlí, jako je toto, může-li si vyvolit jiné... Tedy zrazen!"

"Bud' přesvědčen, otče, ať už je to tajemství jakékoliv, které se pojí k pobytu na skále Svatojan- ské, je ono jistě dobře ukryto u korunního kapitána—on je příliš- ný počtivec, než aby zradil svého přítele..."

"To si také myslím; byl by to ostatně pro něho malý zisk! Avšak já jsem nechtl, aby někdo, kdo mne znal za jistý poměr, dově- děl se, kde je místo, kam jsem se uchýlil... Nicméně, vypravuj mně vše podrobně!"

Georg skutečně a pravdivě tedy vypravoval a ke konci podal pa- ní, které mu chef ovezděl.

Za čtení mírnla se drásnost obl- čej Letslerova a chvílemi probí- hal jím zvláštní záblesk. Psaní bylo dlouhé a křýž byl je Letsler silně zmáčknu, pronesl pak zdílu- havě: "Nemám vlastně žádné viny, Georgu! Přenášil jsem se. Já- ně na rysy obličje... Nu, nevadí, snad bylo toto sejití tobě štěstím. Kapitán je pravým počtivcem a až bych byl raději viděl, kdybys pro- spíval ve světě bez jeho pomoci, jak si to nyní ostatně stejné a on se přičinil, aby vykonal pro tebe, co tvé počínání a jisté poměry od něho vyžadují."

"Rozumím-li dobře těmto slo- vům, tedy je to jistě nějaký starý dluh, který kapitán spíací dobro- tou, kterou mně chce prokázati?" tážal se Georg.

"Nikoliv, to právě ne; mně má- že býti povinován buď vším nebo ničím, podle toho, jak se to uvá- ží. Prokázal i mně službu, avšak já nemám na něho jiných nároků než těch, které mu čest sama uklá- dá. Pohlížme-li na věc s toho stanoviska, je vše, co pro tebe u- dělá, povinností—ale dej dobrý pozor na má slova, s jiného stano- viska nikoliv!"

"Nikdy na to nezapomenu, ale jsem mu již nyní velkou vděčností povinován."

"Nevíš, má-li na živu více dětí než toho hochu, kterého jsi za- chránil?"

"Má dceru..."

"Dceru—ano, tak jest: dceru asi zřetlov. Ale syn zůstane v Heigenassu... jmenoval snad před tebou toto jméno?"

"Než, tys plyný, tys citlivostí vý; mívál jsi jako hoch syny, kte- rých musíš mladík zanechat," na- mítal Letsler.

"Kdo by nebyl měl dětinské sny! Sním ovšem podnes, avšak cíl můj je změnit: místo epauleť, meče a důstojnické moci toužím po metě, které dosáhnouti mohu, aniž budu na ni dlouho čekati: jak se nyní domnívám, budu asi brzo šlapati po vlastních prknech a ve- leti na vlastní palubě, než choditi jako podřízený na válečné lodi, ať už je to v hodnosti jakékoliv," odpověděl Georg.

Letler přikývl v souhlas. Když byli se na několik okam- žik odmlčeli, pronesl Georg tře- s něžnou oddaností: "Možná, že se už nikdy nevrátí taková vhodná příležitost jako dnes... Působilo by ti to, otče, trápení, kdybys muž, dokud žiješ, sdělil tajemství, které tě tísní? Velmi mne bolí, že ti nemohu pro- jeviti svou sdílnost, že nemohu pronéstí útěchu, dokud mu ještě, ct'ě, můžeš vyslechnouti!"

"V tomto případě nerozhoduju se neodvolatelně, Georgu! Možná že má únavná pout' se tak brzo neskončí a v tom případě dozvíš se vše, než ještě zemru. Ale do- sud jsi příliš mlad a já nejsem do- stí otužilým, abych mohl znova rozjíviti ony staré rány. Proza- tím tě však ujišťuji, že kdykoliv a kdekoliv budeš čísti o osudích tvého otce, ať bude ještě na světě nebo pod zemí, že on nechce býti utěšován, ani litován, neboť útě- cha a soustrast nevinkou nikdy do srdce otráveného."

"Což je to srdce nevyčleřitelně raněno, že vroucí sdílnost dítěte nemá do něho vstupu?" zvolal Georg.

"Snad je sdílnost dítěte pro ně právě nejbolestnější... Než, můj synu, přestaňme již o tom... Za několik let, budu-li ještě živ, zač- nu sám hovor o té záležitosti— protozám se o ní v mé přítomnosti nezmiňuj!"

Georg stiskl něžně ruku otco- vu....

Téhož dne odpoledne navštívil Georg domek otce Eliase, při kte- réžto příležitosti odevzdal jednot- livým členům rodiny své nepatrné dárky.

Co mladá manželka Karolova před zrodem zkoušela krásný bedvábný šawl a malí hoši Ka- rolovi prohrabovali se ve skřince s civinovými vojáčky, seděl matka Maiena a tatík Eliáš s napřažený- ma ušima a naslouchali vypravo- vání mladého námořníka, načež oni zase vypravovali o Karolovi, jak se mu všechno dařilo a jak je hodnou a řádnou Johanna, jak ve mramoru a skromnou a jak ve vesle radí se stále s tchýní a z lá- sky ke Karolovi nikdy se nehorší, když se někdy nějaké ukvapené slovo prohodí.

"Ne panímámo, jak mne mohou tak chvátiť před panem Georgem—já půjdu raději za dvěte."

"Jdi cukrouku a bled, abys brzo přinesla láhev s kognakem tvého muže... Pan Georg vypije skleničku toddy—musí se přesvěd- čiti, že Karolus Eliasson je tako- vý řádný chlapík, že může pozvatí starého přítele na skleničku. Dou- řám, že se, pane Georgu, nezlobí te pro tuto důvěrnost?"

"Buďte ujistěna, panímámo, Ma- leno, že si povždy budu pokládati za jesti býti přitelem Karolovým. Nikdy nezapomenu na jeho ani na "Volnoplavce"—zažil jsem své jsem své nejkrásnější dny mladí s oimí, neboť tenkrát žil též někdo kdo žde už není."

"Pusťte, mladý pane Georgu, s- mysli takové těžké myšlenky! Ne- jsem mladí lež jen jednou na svě- tě..."

"Ale ani mladí nezajistuje nás před zármutkem! Bývám většim- uo vesel jako ryba ve vodě, avšak nemohu se mnohdy zbýti toho, abych nemyslíl na otce a na dlou- hých, osamělých dny, které tráví na skále Svatojanské rok co rok."

"Neslyšel jste, mladý pane, že- vše člověka je jeho rájem? Jsem přesvědčen, že pan Let-ler, ačkoli- kví bude z počátku veselí mysli, když se mu syn vrátí domů, bude co nevidět toužit po tom, aby byl společněkem pouze sobě samotné- mu. Nicméně buďte zcela pře- svědčen, pane Georgu, že dokud žije v chýši Eliase Asbjorssona tř- bas jen kočka, nezůstane nikdy osamocen: my k němu zablízíme časem již než teď, neboť kdy- bychom mu přicházeli častěji na oči, pak by to věru nerad viděl," pravil Eliáš.

Když Georg opouštěl staré přá- tele z Grafveru, cítil se ve velmi mutné náladě přes všechno jejich pov. buzování a neumělkovanou útěchu.

Důležitá rozmluva, kterou s ot- cem měl, ustavičně přemýšlení o poměru korunního kapitána k je- ho otci a obzvlášť slova, že otec nemohl mu dát ono místo, jaké by mu bylo příslušelo, plnily spo- lečně jeho fantasií nesčetnými představami.

Georg neměl rozhodně rád taj- nosťkávání. Při své otevře- ná- samostatné a výrazné povaze byl by obtoval cokoli, jen aby měl své

poněru vyjasněné. A když mu toho nebylo dopřáno, bylo nejlíp- ším jeho přáním, zapomenouti na všecko.

Když byl obrátil člun od Graf- veru, zamířil s ním k malému o- strůvku, kamž před časem vozil svou matku.

V jeskyni byly dosud lavice a stůl, v oně jeskyni, v níž byla matka přivítána od Fanny, podá- vající květiny slíčné té paní.

Tato vzácná vzpomínka na ni, kterou nad vše na světě zbožňoval působila naň blahodárně a uklid- nila před chvíli ještě rozčilenou mysl. Nyní vzpomínal Georg pouze na něžnou matku, která po- celý život tonula v těžce nejistotě jako on, ale kteréž nyní bylo vše jasné. A čím výš vystupovaly jeho myšlenky, tím nepatrnějšími zdály se mu všechny předměty, o nichž byl pted chvílí uvažoval.

Dríve nebo později bude i on tam kam ho ona předčila a pak bude konec se vším snažením, se vši nepokojnou zvědavostí.

"Na mou věru, není-liž náš čas příliš krátký, než abychom jim plýtvali ve zbytečném přemýšlení! Dozvíme-li se jednou něco, bude to dobře pro mne, možná však, že také nebudu. V každém případě však nestane se s mnou žádná změna."

Takto povzbuzen svou vyjasně- nou myslí, nejsa zvyklý podržeti si těžký dojem toho druhu, který dusí nitro, vystoupil na nejvyšší místo ostrůvku, aby se pokochal volnějším pohledem na zamilova- né moře.

Ale sotva že se rozhlédl po mo- ři, již vyskočil, dojat k nepopsání: spatřil člun houči se plnými plachtami a člun ten byl týž, na němž kdysi jako dítě byl pře- vezen k holému břehu, jež si po- zději zamiloval jako svou otcínu. Byl to "Volnoplavec" a mužem u kormidla, mávajícím jemu vstřík kloboukem, nebyl nikdo jiný, než jeho přítel Karolus.

Nejsa s to čekatí, až "Volnopla- vec" přirazí ke břehu, seběhl Georg rychle do svého malého člunu a vesloval vstřík přijížděcímu "Vol- noplavci".

Za malou chvíli kráčela jeho noha po prknech, jejichž dotek rozchvěval jeho nitro, hrozičtí puknutí přesilou různých dojmů. Zde přec je též místo, na němž jeho dráhá matka seděla na cestě z Drammen, na své poslední delší cestě... zde je bedna, na níž o- tec stejně zasmušilý jako nyní, polohě kouřl dýmku... a zde je místo, kde sám měl malou ma- traci mezi dvěma kufry. Nyní jako tehdy. A nyní, jako tenkrát sklonil se do prostoru u kormidla, když byl nejrpe Karolovi stiskl ruku s vřelostí, zřejmě dokazující, jak se mají rádi.

"Ne, koukejme, jaký chlapík se z hochu "Volnoplavce" stál! Ale kde je válečná uniforma?" tážal se Karolus, vyměňuje se uspokojenou hrdoostí pohled se Stange Janem.

"U dusa!" řekl Georg posměš- ně.

"Kýho koza—tak brzo jsi při- šel k rozumu, hochu! Nuže, tak jděš zase na obchodní loď?"

"Jdu, s plnými plachtami; ště stí mně přiznive vane! Velmi rád bych ti to všem vypravoval... Ale koukejme, jaký státný patron je stí Stange Jan—dobrý jen, starý Stange Jan! Pamatuješ se ještě, jak jsme pověsili Petters Grana? Na tu historiku nezapomena!"

"Ani já ne!" ujišťoval Karolus s úsměvem.

"A já též ne, buďte jisti. Neboť ačkoli jsem nyní přibral trochu masa na těle, trvalo to jistě celé. ho půl léta od oně žtvanice, než jsem začal slíiti," pravil Stange Jan.

"Mě, ty mlukvo a raději mne připusť k řeči, abych se dověděl, jak to vypadá u nás doma v Graf- veru? Ty, Georgu, vši snad o tom víc než já!" vpadl mu do řeči Karolus.

"Starým se vede jako perle v- zlatě a Johanna a děti kvetou z- závod—máš věru hezké hošíky, Karole!"

"Nu, nejsou zrovna špatná a jakmile budou trochu vyrostli, mu- sí okamžitě na moře... doufám, že budou mít jednou čest jati pod vedením kapitána Georga Letsie- ra!"

"Nechci už o tom ani slyšet!" odpověděl Karolus. Pokračování.

Bud' te Silnými; SLABOST NEVÍTEŽÍ. 500 lbs. McLeanův Balsám pro ledviny a játra. The Dr. J. H. McLean Medicine Co., St. Louis, Mo.

STORZ BREWING COMPANY. Ver Mehren, Frick and Meyer. LIHO IN A LIKÉRŮ. Fred Krug Brewing Co. OMAHA, NEBRASKA. "Státní vzorný pivovar."

Metz Bros. & Brewing Co. OMAHA, NEBR. JOSEPH BLISS, komisionář se živým dobyt看em...

Severovy Léky. SEVEROVŮ ŽIVOTNÍ BALSÁM. Severův Regulátor ženských nemocí. SEVEROVŮ BALSÁM Pro PLÍČE Vyléčí Kašel, Chřipku, Nastuzení, Chrapot, Zánět prů- dušek. Severova Mast'.